TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Phát triển kinh tế tư nhân: Khơi thông dòng vốn dài hạn từ nội lực quốc gia

12:16 21/08/2025

Nghị quyết 68-NQ/TW đã nêu lên nhiều yêu cầu thay đổi đột phá để phát triển kinh tế tư nhân, một trong những nội dung quan trọng là tăng cường khả năng cung ứng vốn dài hạn cho các doanh nghiệp.

Cần nguồn vốn nội địa dài hạn

Trong bối cảnh Việt Nam hướng tới mục tiêu tăng trưởng GDP cao và trở thành nước có thu nhập cao, nhu cầu vốn đầu tư chắc chắn sẽ tăng vọt. Không chỉ các dự án hạ tầng trọng điểm cần dòng vốn lớn, mà cả khối doanh nghiệp tư nhân cũng cần nguồn lực để mở rộng sản xuất, đổi mới công nghệ và hội nhập quốc tế. Tuy nhiên, nếu chỉ trông chờ vào kênh tín dụng ngân hàng (vốn chủ yếu ngắn hạn và thận trọng trong khẩu vị rủi ro), hay dựa vào ngân sách nhà nước và nguồn vốn ngoại như trước đây, Việt Nam sẽ khó đảm bảo được tính ổn định và tự chủ tài chính.

Một điểm tích cực hiện nay là Nghị quyết 68-NQ/TW và một số chính sách cải cách thị trường vốn nhấn mạnh định hướng quan trọng là xây dựng nền tảng nguồn vốn nội địa vững chắc. Theo đó, nguồn lực sẽ đến từ xã hội và thúc đẩy nhóm các định chế tài chính nội địa, trong đó bao gồm các quỹ đầu tư là một trong những nguồn chảy khơi thông dòng vốn cho kinh tế tư nhân.

Gỗ An Cường - một trong những công ty nhận được nguồn vốn từ các quỹ đầu tư từ rất sớm - Ảnh: VGP/Phương Dung

Kinh nghiệm quốc tế cho thấy, các quốc gia thành công trong giai đoạn chuyển mình, từ thu nhập trung bình lên thu nhập cao, đều chú trọng phát triển đa dạng hệ thống quỹ đầu tư: Quỹ hưu trí, quỹ bảo hiểm, quỹ đầu tư hạ tầng, quỹ đầu tư quốc gia... Singapore và Hàn Quốc là những ví dụ điển hình. Nhờ đó, họ vừa đảm bảo nguồn vốn dài hạn cho phát triển, vừa tăng khả năng chống chịu trước các biến động tài chính toàn cầu.

Thông qua các quỹ này, Chính phủ sẽ có đủ vốn để triển khai thêm nhiều dự án hạ tầng mà không lo phụ thuộc vào vốn nước ngoài. Ngoài ra, dòng chảy theo mô hình này không chỉ giúp khối doanh nghiệp tư nhân có đủ nguồn vốn dài hạn để phát triển kinh doanh, mà còn giúp nền kinh tế nói chung có thể trụ vững trước các "cơn bão tài chính quốc tế", theo ông Don Lam, Tổng Giám đốc và Cổ đông sáng lập Tập đoàn VinaCapital.

Theo đó, nhu cầu dòng vốn từ quỹ đầu tư tư nhân vẫn sẽ tiếp tục trong bối cảnh Việt Nam đang hấp dẫn nhà đầu tư nhờ tiềm năng tăng trưởng, dân số trẻ và nhu cầu tiêu dùng nội địa lớn, môi trường kinh tế vĩ mô ổn định. Tuy nhiên, bài toán huy động vốn của doanh nghiệp vẫn còn gặp nhiều thách thức.

Theo các chuyên gia, khó khăn hiện nay vẫn là khung pháp lý cho quỹ đầu tư tư nhân chưa hoàn thiện, tăng trưởng kênh huy động vốn chưa đồng đều khi các doanh nghiệp vừa và nhỏ khó tiếp cận vốn. Ở góc độ ngược lại, mức độ sẵn sàng của doanh nghiệp Việt Nam vẫn còn hạn chế, như thiếu minh bạch tài chính, thiếu chiến lược rõ ràng hay tâm lý e ngại khi các quỹ đầu tư góp mặt.

Khơi thông dòng vốn cho kinh tế tư nhân

Bên cạnh nhiều cải cách thị trường đang được thực hiện, việc tháo gỡ điểm nghẽn ngăn cản dòng chảy đầu tư vốn vào doanh nghiệp tư nhân là cần thiết, trong đó có không ít giải pháp có thể thực hiện sớm.

"Trước mắt Việt Nam cần sớm hoàn thiện cơ chế để phát triển quỹ hưu trí tự nguyện bổ sung và quỹ công trình hạ tầng, nước ngoài gọi là quỹ REIT. Đây là nguồn lực còn nhiều tiềm năng, nếu có chính sách phù hợp sẽ giúp củng cố nền tảng tài chính bền vững cho Việt Nam", ông Don Lam đề xuất.

Tháo gỡ điểm nghẽn thứ hai nằm ở câu chuyện thị trường niêm yết. Ngoài những giải pháp của cơ quan quản lý nhà nước đã nhắc đến nhiều trong thời gian qua, vấn đề hiện nay là số lượng doanh nghiệp đại chúng ở Việt Nam vẫn còn khiêm tốn (chưa đến 2.000 doanh nghiệp), cũng như thiếu vắng các thương vụ IPO nổi bật để tạo cú hích kể từ năm 2019 đến nay.

Bên cạnh số lượng, việc nâng cao chất lượng doanh nghiệp đại chúng, đặc biệt là nâng cao tiêu chuẩn quản trị cũng quan trọng không kém. Trong bối cảnh thế giới đặt trọng tâm vào phát triển bền vững, các doanh nghiệp không chỉ đối diện với bài toán kinh doanh, chú ý "sức khỏe tài chính" mà cần nâng cao chất lượng báo cáo, chất lượng kiểm toán hay báo cáo định kỳ theo tiêu chuẩn ESG và nhiều chuẩn quản trị quan trọng khác.

"Việc thúc đẩy doanh nghiệp đại chúng cả về số lượng và chất lượng là giải pháp chiến lược để phát triển thị trường vốn theo chiều sâu, từng bước hình thành hệ sinh thái tài chính minh bạch, hiệu quả và hội nhập quốc tế", ông Don Lam nhấn mạnh.

Nhóm các doanh nghiệp vừa và nhỏ cũng cần được quan tâm vì rất cần vốn để phát triển nhưng lại khó tiếp cận ngân hàng vì không có tài sản đảm bảo. Trong khi đó, ở nhiều nước có các mô hình hỗ trợ vốn cho nhóm này thông qua các giải pháp phù hợp, chẳng hạn thẩm định cho vay trên dự án mà không cần tài sản bảo đảm.

Điểm chung của các giải pháp đòi hỏi nguồn vốn đầu tư tư nhân sẽ phải đến chủ yếu từ người dân và toàn xã hội. Điều này đòi hỏi Việt Nam cũng phải tăng cường ứng dụng công nghệ, số hoá các phương tiện huy động vốn. Sở hữu sức mạnh công nghệ mới giúp nhà nước nắm chắc việc kiểm soát tính minh bạch, phòng tránh rủi ro.

"Sức mạnh nội lực sẽ là thước đo mức độ tự cường của một quốc gia. Một thị trường vốn phát triển bền vững, hiệu quả và minh bạch sẽ là công cụ để Việt Nam tiến gần hơn đến mục tiêu trở thành nước phát triển vào năm 2045", ông Don Lam cho biết.

Theo Chinhphu.vn